

Sivistyslautakunta

Hartolan kunnan sivistystoimen tehtävä on järjestää varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluja sekä nuoriso-, liikunta-, vapaa-ajan ja kulttuuripalveluja kuntalaisille. Sivistysosastosta vastaa rehtori-sivistystoimenjohtaja.

SIVISTYSTOIMEN HALLINTO

Sivistystoimen hallinto -tulosalue sisältää luottamushenkilöiden palkkiot, sivistystoimen johtajan palkan osuuden sekä sisäiset hallinnon kustannukset.

VARHAISKASVATUS 2015

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuksen tarkoituksena on ollut tarjota laadukasta, tavoitteellista ja turvallista perushoitoa, kasvatusta ja opetusta 0–6-vuotiaille lapsille sekä tukea perheitä heidän kasvatustehtävässään. Hoidossa on pyritty huomioimaan lapsen yksilölliset tarpeet, sopiva hoitomuoto sekä hoidon ajankohdalliset tarpeet.

Varhaiskasvatusta Hartolassa ovat toteuttaneet päiväkotit Vanttu, ryhmäperhepäiväkotit Onnimanni, sekä kotiperhepäivähoitajat. Esiopetus, esiopetuksen erityisopetus ja pidennettyyn 11-vuotiseen oppivelvollisuuteen kuuluva esiopetus on järjestetty päiväkodissa.

Päivähoitoyksiköiden välinen yhteistyö on toiminut henkilöstötarpeen muutoksissa, varahoitojen järjestämisessä sekä yhteisten linjojen suunnittelussa.

Toiminta on perustunut päivähoitolain velvoittamaan päivähoidon henkilöstön yhteistyössä laatimaan varhaiskasvatussuunnitelmaan sekä kunnan esiopetussuunnitelmaan.

Hoitomuodot ja henkilökunta

Päiväkotit Vanttu

Vanttu on 41-paikkainen päiväkotit, jossa on tarjottu päivähoitoa 3–6 -vuotiaille lapsille. Päiväkodissa on kaksi ryhmää: Saturuusut ja Metsätähdet (esiopetusryhmä).

Vantun aukioloaika on klo 6:45-17.

Esiopetus

Esiopetusta on annettu päiväkotit Vantussa lähinnä Metsätähtien ryhmässä. Kevätkaudella 2015 esiopetuksessa oli 12 lasta, joista 7 tarvitsi lisäksi päivähoitoa. Syyskaudella 2015 esiopetuksessa oli 14 lasta, joista 13 tarvitsi päivähoitoa.

Ryhmäperhepäiväkotit Onnimanni

Onnimannissa toimii kaksi erillistä ryhmää, Vanamot ja Kissankellot, joissa kummassakin on 12 hoitopaikkaa 0–6-vuotiaille lapsille.

Kaikki vuorohoitoa tarvitsevat alle esiopetusikäiset lapset on sijoitettu keskitetysti Onnimanniin. Myös esioppilaat, jotka ovat tarvinneet vuorohoitoa, on sijoitettu päiväkodin aukioloajan ulkopuolella Onnimanniin. Päiväkodin ollessa kiinni lomien aikana hoitoa tarvitsevat lapset on hoidettu Onnimannissa, osa päiväkodin henkilökunnasta on työskennellyt myös tuolloin Onnimannissa.

Ruokahuollosta ja siivouksesta on huolehtinut Onnimannin henkilökunta.

Yksi perhepäivähoitaja ja yksi lähihoitaja on työskennellyt yhtenäiskoululla kevätlukukauden 2015

	TP 2014		TA 2015		TP 2015	
	Lapsia 1.10.	Keskim /päivä	Lapsia 1.10	Keskim /päivä	Lapsia 1.12.	Keskim /päivä
Vanttu	35,5		32		32+1ost op.	26
Esiopetus päivähoito yli 15 pv/kk			6		10	
Esiopetus päivähoito enintään 15 pv/kk					2	
Vain esiopetus			8		2	
3-5 v. kokopäivähoito yli 15 pv/kk					11+1 ostp	
3-5 v. kokopäivähoito 11 - 15 pv/kk					5	
3-5 v. kokopäivähoito enintään 10 pv/kk					1	
3-5 v. osapäivähoito					1	
Onnimanni	20		20		21 (26varah oitolasten kanssa)	13 (vkl 1-2 lasta)
Kokopäivähoito,					12	

yli 15 pv/kk						
Kokopäivähoito, 11 - 15 pv/kk					5	
Kokopäivähoito, 6 - 10 pv/kk					3	
Kokopäivähoito, enintään 5 pv/kk					1	
Perhepäivähoito	14		12		12	9,5
Kokopäivähoito, yli 15 pv/kk					6	
Kokopäivähoito, enintään 15pv/kk			6		6	
Yhteensä	69,5		64		66	

Lomien aikana (Vanttu kiinni, perhepäivähoitajien lomat/vapaat) Onnimannin lapsilukumäärä on lisääntynyt toisten yksiköiden lapsista (luku suluissa).

Henkilökunta ja henkilöstösuunnitelma

Henkilökunta	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Päivähoidon esimies	1	1	1
Vanttu			
Lastentarhanopettajat	3	3	3
Lastenhoitajat	2	2	2
Avustajat	3,5	2,5	2,5
Ruokahuolto/Siivous	1	1	1
Onnimanni			
Lastenhoitajat; perhepäivähoitajat,	6,5	6	6

lähihoitajat			
Perhepäivähoito kotona	3	3	3
Yhteensä	20	18,5	18,5

Kotiperhepäivähoito

Vuoden 2015 lopussa kotona työskenteleviä perhepäivähoitajia oli 3. Kaikki perhepäivähoitajat asuvat kirkonkylässä. Perhepäivähoitajalla voi olla enintään neljä lasta, hoitajan työaika enintään 40 h/vk. Perhepäivähoitajien vapaapäivien, vuosilomien ja sairauslomien aikana lasten varahoito on järjestetty Onnimannissa tai Vantussa.

Alle 2-vuotiaat on sijoitettu ensisijaisesti kotiperhepäivähoitoon. Vuoro- ja osa-aikahoitoa tarvitsevat lapset on sijoitettu Onnimanniin.

Varhaiserityiskasvatus

Kaikki erityistä kasvatusta ja hoitoa vaativat lapset on sijoitettu pääasiassa päiväkotia Vanttuun, jossa heidän on ollut mahdollista saada asiantuntevaa ohjausta ja neuvontaa koulutetulta henkilökunnalta.

Erityislastentarhanopettajan palvelut on hoidettu ostopalveluna.

Oppilashuoltoryhmä/lasten kuntoutustyöryhmä on ollut tukena erityislasten asioissa. Se on kokoontunut säännöllisesti kerran kuussa.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet vuonna 2015

Pyritään saamaan erityiskasvatuksen määrä tarvetta vastaavaksi ostopalveluna.

Erityiskasvatuspalvelut ostettiin Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksesta (KOSKE). Erityislastentarhanopettaja Tuulikki Koljonen on työskennellyt päivähoidossa 1 x kk tammi-toukokuun aikana, 2 x kk elo-joulukuussa.

Päivähoidon johtoryhmän toimintaa kehitetään ja sen kokoontuminen suunnitellaan säännölliseksi.

Päivähoidon johtoryhmä on kokoontunut kaksi kertaa vuonna 2015.

Päivitetään 1.8.2014 käyttöön otettua oppilashuollon opetussuunnitelmaa ja oppilashuoltosuunnitelmaa.

Käytännössä on noudatettu oppilashuollon opetussuunnitelmaa ja oppilashuoltosuunnitelmaa. Vanhemmilta on pyydetty kirjallinen lupa lapsensa asioitten käsittelyyn oppilashuoltoryhmässä, ellei vanhempi ole ollut itse läsnä. Oppilashuoltoryhmän kokoonpanossa on huomioitu huoltajien mielipide.

Valmistellaan 1.8.2016 voimaan tulevaa esiopetuksen opetussuunnitelmaa.

Esiopetuksen lastentarhanopettajat ovat työstäneet uutta esiopetussuunnitelmaa. Vanhempainillassa on kyselty esioppilaiden huoltajien arvoja esiopetuksen laadintaa varten. Esiopetussuunnitelmaa valmistellessa on tehty yhteistyötä Hartolan yhtenäiskoulun opettajien kanssa. On myös osallistuttu seudullisiin koulutuksiin ja yhteistyötapaamisiin esiopetuksen puitteissa.

Jatketaan yhteistyötä lähikuntien kanssa ja seurataan myös varhaiskasvatuksen valtakunnallisia linjauksia ja muutoksia.

Lähikuntien (Hartola, Joutsa, Pertunmaa, Sysmä ja Toivakka) päivähoidon johtajat ovat kokoontuneet tarpeen mukaan. Yhdessä on suunniteltu päivähoidon yhteinen koulutus, joka toteutui syyskuussa. Kokoontumisissa on keskusteltu ajankohtaisista päivähoitoa koskevista asioista, ryhmä on toiminut myös vertaistukena.

Esimies on osallistunut uuteen varhaiskasvatuslakiin liittyviin koulutuksiin ja tapaamisiin.

Lasten kotihoidon tuki

Sosiaali- ja terveystoimen lakisääteisiin palveluihin alle kouluikäisten lasten kohdalla kuuluu lasten päivähoidon lisäksi tietyin edellytyksin lasten kotihoidon tuki tai yksityisen hoidon tuki. Perheet voivat valita kunnan järjestämän päivähoidon sijaan yksityisen päivähoidon, jossa tuki maksetaan Kelan kautta palvelun tuottajalle tai lasten kotihoidon tuen, jos perheessä on alle 3-vuotias lapsi/lapsia. Lasten kotihoidon tuki maksetaan Kelan kautta kunnan päivähoitoon varatuista määrärahoista.

Lasten kotihoidontuen saajien määrä vuosina 2008–2015

Lasten kodinhoidon tuet		
Vuosiluku	Keskimäärin lapsia	Kodinhoitotuen määrä
2008	54	148 889 €

2009	38	101 716 €
2010	38	101 754 €
2011	37	97 000 €
2012	30	99 270 €
2013	36	101560 €
2014	36	112262 €
2015	37	118750 €

PERUSOPETUS 2015

Perusopetus on osa koulutuksen perusturvaa ja muodostaa opetussuunnitelmallisesti yhtenäisen kokonaisuuden. Perusopetuksella on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Perusopetus jakautuu kustannusten tilastoinnin ja seurannan vuoksi seuraaviin kustannuspaikkoihin: varsinainen perusopetus (luokat 1–9), vaikeimmin kehitysvammaisten erityisopetus, muu 11-vuotinen erityisopetus, aamu- ja iltapäivätoiminta sekä eri hankkeet.

Perusopetuksen oppilaat ja henkilökunta ovat toimineet vuoden ajan yhteisessä koulurakennuksessa Kuninkaantiellä. Yhtenäiskoulun hallinto muodostuu johtotiimistä, johon kuuluvat rehtori-sivistystoimenjohtaja, apulaisjohtaja ja kaksi opettajien edustajaa. Yhtenäiskoulun tilat on uudistettu, uusittu ja laajennettu. Liikuntahalli KunkkuAreena on mahdollistanut monipuolisen koulu- ja harrasteliikunnan sekä erilaisten tapahtumien ja juhlien järjestämisen. Kunnan lähiliikunta-alueita on rakennettu koulun välittömään läheisyyteen ja koulun uudet piha-alueet mahdollistavat monipuolisen liikunnan, leikin ja toiminnallisuuden.

Sisäilmaoireista johtuen koulun erityisopetuksen siiven kaksi luokkaa on ollut käyttökiellossa lokakuusta 2015 lähtien ja oppilaat ovat olleet väistössä tekstiilikäsityön tiloissa ja kuraattorin huoneessa. Kyseisen siiven luokkien ja käytävien lattiatutkimukset on toteutettu joulukuussa ja korjausremontit aloitetaan vuoden 2016 kesällä. Vuodenvaihteessa Hartolan ryhmäkodille on saapunut maahanmuuttajanuoria, joiden koulutustarpeet merkitsevät valmistavan opetuksen järjestämistä Hartolan kunnassa. Maahanmuuttajien valmistava opetus alkaa tammikuussa 2016 iltapäiväkerhon tiloissa.

Koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseen on saatu Opetus- ja kulttuuriministeriöltä valtionavustus. Avustusta on käytetty oppituntien työrauhaa edistävän pysäkkitoiminnan järjestämiseen ja oppilaiden valinnaisainetarjonnan monipuolistamiseen. Tavoitteena on, että pysäkkitoimintaa jatketaan edelleen avustuskauden päätyttyä. Uutta opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään monipuoliseen valinnaisainetarjontaan, vaikkakin oppilasmäärän laskiessa tarjottavien kurssien määrää joudutaan suhteuttamaan oppilasmäärään.

Syyslukukaudella 2015 Hartolan Yhtenäiskoulu on liittynyt mukaan Liikkuva koulu -ohjelmaan. Tavoitteena on oppilaiden fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin lisääminen ja terveyden

edistäminen. Liikuntaa on lisätty koulupäivään mm. oppituntien toiminnallistamisena sekä välitunti liikunnan, kerhotoiminnan, urheilutapahtumien ja liikunnallisten teemapäivien kautta.

Tavoitteet 2015

PERUSOPETUKSEN TAVOITTEET V. 2015		
Tavoite	Mittari	Toteutuma
Riittävä opetus ja ohjaus	Tuntikehys/oppilas 2,07 – 2,15 h	2,10
Jatko-opintokelpoisuuden saavuttaminen	Perusopetuksen päättötodistus 100%	100 %
Ammattitaitoinen henkilöstö	Muodollisesti pätevän henkilökunnan osuus > 90 %	94 %
Henkilöstön täydennyskoulutus	Koulutuspäivien määrä/ henkilökunnan määrä	1,5

Opetushenkilöstön määrän tulee olla riittävä suhteessa koulun oppilasmäärään ja oppilaiden tuen tarpeeseen. Opetusryhmän maksimikoko Hartolan perusopetuksessa on 25 oppilasta. Taitoaineissa sekä fysiikassa ja kemiassa pyritään suositusten mukaisesti ryhmäkokoisiin työskentelyturvallisuuden takaamiseksi.

Kaikkien opetusryhmien koko on ollut enintään 25 oppilasta. Yleisopetuksen luokkien oppilasmäärä on ollut 11–25 oppilasta. Ryhmän kokoon on vaikuttanut ikäluokan suuruus ja oppilaiden tuen tarpeet. Oppilasmäärältään suurimman yleisopetuksen luokan oppilaat (25) on jaettu kahteen ryhmään kaikissa oppiaineissa kuvaamataitoa lukuun ottamatta.

Lasten kokonaisvaltaisen kasvun tueksi Hartolan perusopetuksen yhteydessä järjestetään aamu- ja iltapäivätoimintaa klo 7-9 ja klo 13–7 koulupäivinä 1.–2. luokan oppilaille sekä erityisen tuen oppilaille. Tämän lisäksi järjestetään kerhotoimintaa, jonka kustannuksista kattaa 75 prosenttia Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä erityisavustus.

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa on järjestetty tavoitteiden mukaisesti. Koulun kerhotoiminta on ollut monipuolista ja eri ikäryhmille suunnattua. Liikkuva koulu -ohjelma on liittynyt osaksi koulun kerhotoimintaa.

Henkilöstön ammattitaidon kehittymistä ja työhyvinvointia tuetaan tarjoamalla mahdollisuus osallistua koulun toimintaa edistävään koulutukseen.

Opettajilla on ollut mahdollisuus osallistua koulutukseen. Ajankohtaisia koulutuksen aiheita ovat olleet mm. opetussuunnitelman uudistamiseen, oppilaiden opiskelun ja koulunkäynnin tukemiseen sekä ensiapuun liittyvät koulutukset. Perusopetuksen opetussuunnitelma uudistetaan valtakunnallisesti siten, että uusi opetussuunnitelma on kunnissa otettava käyttöön 1.8.2016. Hartola on ollut mukana Opetushallituksen rahoittamassa Oppiva Ops -valmennuksessa 2014–2015. Paikalliseen ja seudulliseen opetussuunnitelmatyöhön on varattava myös jatkossa riittävästi resursseja mm. opettajien täydennyskoulutukseen ja sijaistarpeeseen.

Perusopetuksen tunnuslukuja	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Oppilasmäärä	247	221	199
Päätoimiset opettajat	21	19	20
Koulunkäynninohjaajat (25 – 38,25 h/viikko)	11	11	12

Perusopetuksen tunnuslukuja	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Tehostetun tuen piirissä olevat oppilaat lukumäärä	18	19	22
Tehostetun tuen piirissä olevat oppilaat (prosenttia)	7,3 %	8,6 %	11 %
Erityisen tuen piirissä olevat oppilaat lukumäärä	19,5	20	20
Erityisen tuen piirissä olevat oppilaat (prosenttia)	7,9 %	9 %	10 %

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman toteutuminen

Perusopetuksen oppilasmäärän laskiessa opettajien määrää vähennetään tarvetta vastaavaksi. Syksyllä 2015 yksi luokanopettajan virka on vapautunut eläkkeelle jäännin myötä. Virka on jätetty täyttämättä. Lehtoreiden virkajärjestelyt siirtyvät lukuvuodelle 2016–2017.

Koulunkäynninohjaajien määrä perustuu oppilaiden tuen tarpeeseen. Yhteinen toimipaikka ei ole tuonut tavoiteltua synergiaetua erityisopetuksen ja koulunkäynninohjaajien tehokkaalle ja oikein kohdennetulle käytölle ja siten ohjaajien määrän vähentämiselle, sillä oppilaiden tuen tarpeet ovat moninaistuneet. Tehostetun ja erityisen tuen piirissä on 21 % kaikista perusopetuksen oppilaista. Varhaiskasvatuksen puolelta yksi perhepäivähoitaja ja yksi lähihoitaja on työskennellyt yhtenäiskoululla kevätlukukauden 2015 koulunkäynninohjaajana.

Henkilökunnalle on laadittu koulutussuunnitelmia kehityskeskustelujen yhteydessä. Ajankohtaisia koulutusteemoja ovat olleet mm. opetussuunnitelman kehittäminen, tieto- ja viestintäteknikka, erilaisten oppilaiden oppimisen tukeminen ja ensiaputaitojen lisääminen.

VAPAA-AIKATOIMINTA 2015

Vapaa-aikaohjaajan työresurssi jakautuu seuraavasti: kulttuuritoimi 20 %, liikuntatoimi 20 % ja nuorisotoimi 60 %. Vapaa-aikaohjaaja vastaa kunnan vapaa-aikapalvelujen koordinoinnista, toiminnan sisällöstä ja järjestelyistä sekä hallinnosta. Nuorisotoimea vahvistavia hankkeita ovat Hartolan Etsivä ja Nuorten työpaja Signaali sekä 4H-yhdistys. Liikuntatoimeaa täydentää Aktiivisemmaksi askel kerrallaan -hankkeen liikuntaneuvojan palvelut.

KULTTUURITOIMI

Kulttuuritoimi tarjoaa kulttuuripalveluja, -tapahtumia ja -toimintaa kuntalaisille, vapaa-ajanasukkaille ja matkailijoille. Kulttuuritoimi vastaa Jokirannan ja Vanha-Koskipään kiinteistöjen käytöstä ja toiminnasta. Kulttuuritoimintaa teemme yhdessä eri järjestöjen ja yritysten kanssa. Vuonna 2015 kulttuuritoimi myönsi järjestöille avustuksia 1000 euroa.

1. Matkailua ja yhteisöllisyyttä vahvistavien kulttuuritapahtuminen järjestäminen ja koordinointi

Kulttuuritoimen ja yhtenäiskoulun vanhempaintoimikunnan järjestivät 4.2. perinteisen Teatteri Eurooppa Neljän teatteriesityksen "Yökirja" ensimmäisen kerran KunkkuAreenalla. Teatteri Raatikko piti neljä tanssityöpajaa alakoululaisille. Jokirannassa järjestimme Keski-Suomen elokuvakeskus ry Kino Metson kanssa elokuvaillat 26.2. (50 katsojaa) ja 22.10. (50 katsojaa) sekä joka kesäisen Outolintu -elokuva-yö 24.7. (220 katsojaa). Toimimme Jouluihin lyhtypolku -tapahtuman koordinaattorina Ekon luontopolulla. Se järjestettiin toista kertaa (200 osallistujaa).

Matkailullisesti ja yhteisöllisesti merkittävin tapahtuma oli Maila Talvio -salongin taidenäyttely Vanha-Koskipäällä 7.6.–16.8. (2548 osallistujaa). Kuraattorina toimi vapaa-aikaohjaaja. Kutsunäyttelyyn osallistui 14 valtakunnallisesti merkittävää taiteilijaa.

Muut kulttuuritoimen järjestämät tapahtumat: Veikko Ahvenaisen harmonikkakonsertti "...rantakoivun alla" KunkkuAreenalla 25.6. (180 kuulijaa), Sysmän Suvisoiton vierailukonsertti "Haydenia Hartolassa" Hartolan kirkossa 9.7. (150 kuulijaa), Vaskiseitsikko Saaren Soittajien konsertti "Syysrenadista Sateiseen iltaan" Linna-Hotellilla 9.7. (60 kuulijaa), Kirsti Alho Quartet -jazzilta La Karde Mummassa 23.7. (70 kuulijaa), Rolf Wirtasen esitys "Lapin taikaa" Hartolan kirjastolla 12.11. (22 kuulijaa) sekä Hartolan itsenäisyysjuhla 6.12. kunnantalolla (120 osallistujaa).

Itsenäisyyspäiväjuhlassa jaetaan vuosittain Kustavus-palkinto vuoden merkittävästä liikunta- tai kulttuuriteosta. Itä-Hämeen Taitajat ry sai KulttuuriKustavuksen vuonna 2015.

2. Jokirannan ja Vanha-Koskipään kiinteistöjen käyttö ja toiminta

Jokiranta on eri järjestöjen, toimijoiden ja kuntalaisten harrastus- ja juhlaikäytössä. Se toimii ympäri vuoden myös uimareiden pukeutumistilana. Jokirannan lattia uusittiin keväällä 2015. Vanha-Koskipään käyttö painottuu Maila Talvio -salongin joka kesäiseen taidenäyttelyyn.

3. Yhteistyö paikallisesti ja valtakunnallisestikin antaa enemmän sisältöä ja resursseja kulttuuritapahtumiin

Ikärakenteen muutokset näkyvät järjestötyössä. Kulttuuritoimi auttaa resurssien mukaan eri järjestöjä tapahtumien koordinoinnissa ja organisoinnissa. Kulttuuritoimi myös ostaa kulttuuripalveluja mm. Keski-Suomen elokuvakeskus Kino Metsolta, lähikaupunkien eri teatteriryhmiltä ja valtakunnallisesti merkittäviltä artisteilta, myös kuntamme vapaa-ajanasukkaita. Vanha-Koskipään osalta tehdään aktiivista yhteistyötä Itä-Hämeen museon kanssa. Kulttuuritapahtumia pyritään järjestämään eri puolilla kuntaa. Niiden järjestäminen yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa on erityisen tärkeää.

LIIKUNTATOIMI

Liikuntatoimen päätehtävänä on liikuntamahdollisuuksien järjestäminen eri-ikäisille liikkujille. Kunnassa on erittäin hyviä liikuntapaikkoja omaehtoiseen liikuntaan. Pyrimme yhteistyössä liikunta-alan toimijoiden ja ammattilaisten kanssa aktivoimaan kuntalaisia ylläpitämään toimintakykyään ja innostamme heitä liikkumaan. Liikuntatoimi myönsi järjestöille 10000 euroa avustuksia.

Kunnan tarjoamien liikuntapaikkojen käyttöaste on noussut kunnan palkkaaman liikuntaneuvojan palveluiden myötä. Liikuntaneuvojan liikuntapalvelut vahvistavat liikuntatoimen päätehtävää, erityisesti terveystoiminnan näkökulmasta. Uusi KunkkuAreena ja sen ympäristöön rakennettava lähiliikuntapaikka lisäävät eri-ikäisten kuntalaisten liikkumista. Lähiliikuntapaikka valmistuu keväällä 2016. Uimakoulua oli 29.6.–3.7. Aurinkorannassa.

1. Terveystoiminnan edistäminen ja kuntalaisten aktivoiminen liikkumaan hyväksytyyn terveystoiminnan toimenpideohjelman mukaisesti

Vuonna 2015 alkanut "Aktiivisemmaksi askel kerrallaan" -hanke on mahdollistanut liikunta-neuvojan oston kahtena päivänä (yhden päivän sijaan) viikossa Päijät-Hämeen Liikunta ja Urheilu ry:ltä 1.7.2015 alkaen. Hankkeen kohderyhmänä ovat erityisesti terveytensä kannalta liian vähän liikkuvat 20–64-vuotiaat.

Liikuntaneuvojalla oli 1.2.–31.12.2015 69 asiakaskäyntiä: 42 naista ja 27 miestä. 34 heistä on ollut uusia asiakkaita. Asiakkaat ovat ohjautuneet liikuntaneuvontaan hoitajien, lääkäreiden tai fysioterapeuttien läheteillä tai omatoimisesti.

Suosituin terveystoimintaryhmistä on ollut työikäisten naisten vesijumppa. Avoimessa ikäihmisten matalan kynnyksen liikuntakerhossa oli 413 käyntikertaa, lähes 50 henkilöä / kerta. Lisäksi liikuntaneuvoja on tarjonnut pienryhmäohjausta mm. kehitysvammaisille, päiväkotilaisille, työttömille ja Tyky-ryhmille. Hän on pitänyt erilaisia tietoisuuksia ja koko kansan liikuntatapahtumia. Suosituin tapahtuma on ollut KunkkuAreenalla ohjattu jumppamaraton.

2. Liikuntatoimi mahdollistaa monipuolisen ohjatun ja omaehtoisen liikuntaharrastamisen

Liikuntamaja ja KunkkuAreena vastaavat kaikenikäisten kuntalaisten ja koululiikunnan tilatarpeeseen. KunkkuAreenan avajaisia vietettiin 10.1. Sisäliikuntatilojen käyttöastetta on yritetty lisätä säilyttämällä matalat käyttömaksut. Tietoisuutta liikuntapaikkojen käyttämisestä ja varauskäytännön helppoutta pyritään lisäämään. KunkkuAreenan yhteyteen rakennettavan lähiliikuntapaikan toivomme toimivan innostajana moniin liikuntalajeihin ja vahvistavan lajin harrastamista myös Liikuntamajalla.

NUORISOTOIMI

Nuorisotoimen tavoitteena on nuorisolain mukainen lasten ja nuorten myönteisen kasvun ja kehityksen tukeminen, kansalaisvalmiuksien ja sosiaalisten taitojen vahvistaminen. Nuorisotyö luo tasapuolisia edellytyksiä osallistumiseen turvallisessa toimintaympäristössä. 6.10. avasimme uuden nuorisotilan, Nuokun, Yhdystie 5:ssä. Tila mahdollistaa monipuolisen toiminnallisen vuoropuhelun

nuorten ja aikuisten välillä. Se tukee nuoren itsenäistymistä kodin ja koulun välillä ja toimii nuorten tärkeänä kokoontumispaikkana.

Nuorisotoimi tarjoaa päihteettömän vapaa-ajanvieton Nuokussa 13–17-vuotiaille. Alle 13-vuotiaille suunnattu K13-Nuokussa toimi vain kevätkauden. Uuden tilan käyttöönotto oli nuorista mielekkäintä toimintaa. Uudessa tilassa valvojat luovat turvallisen ilmapiirin nuorten kuulemisessa ja osallistamisessa.

Uudella Nuokulla on mahdollista tukea nuoria yksilöllisemmin haasteellisissa elämäntilanteissa yhteistyössä mm. etsivän nuorisotyöntekijän kanssa. Nuorisotilassa on käynyt aikuisvieraita viettämässä aikaa nuorten kanssa. Erityisesti seudullista yhteistyötä lisättiin nuorisotyötä tekevien kanssa yhteisten ajankohtaisten asioiden tiedonkulun parantamiseksi ja yhteisten käytäntöjen luomiseksi. Myllyhoitoyhdistyksen Selvää -kampanja järjestettiin myös lähikuntien kouluissa.

1. Yhteistyötä lasten ja nuorten parissa työskentelevien myös seudullisten tahojen kanssa tiivistettiin

Opinpaja -hanke käynnistyi Hartolan osalta helmikuun alussa. Hanketta hallinnoi Koulutuskeskus Salpaus ja osatoimijoina myös Sysmä ja Heinola. Sysmällä ja Hartolalla on ESR:n hankerahalla palkattu yhteinen valmentaja/ohjaaja, jonka pääasiallinen työpaikka on Heinolan Salpauksen toimipaikassa. Opinpaja -hankkeen tavoitteena on tukea 16–28-vuotiaita saamaan ammatillinen perustutkinto ja edelleen siirtymään työelämään (syrjäytymisen ehkäisy). Hanke päättyy 30.6.2017. Vuoden 2015 aikana Opinpajalla on ollut 6 hartolalaista nuorta.

Päihteiden mukaantulo nuorten vapaa-ajanviettoon oli syksyllä näkyvämpää. Yhteistyötä tiivistettiin kaikkien kunnassa ja lähikunnissa (Joutsa, Pertunmaa, Sysmä) lasten ja nuorten parissa työskentelevien kanssa. Etsivä nuorisotyöntekijä jalkautui koululle ja Itä-Hämeen opistolle. Perustimme ammatillisia yhteistyöryhmiä ja olimme aktiivisesti yhteydessä mm. Lahden Poliisin moniammatilliseen Ankkuri-tiimiin.

2. Sisäiset säännöt ja toimintaohjeet Nuokku-toiminnassa työskenteleville

Syysiltoina nuoria oli paikalla keskimäärin 20 nuorta/ilta. Muokkasimme ikärajaa käyttötarpeen mukaan. Yleisen turvallisuuden tunteen vuoksi laskimme yläikärajan 18 vuoteen. Lisäsimme iltavalvontaa siten, että joka illassa oli kaksi valvojaa.

Nuokku-valvojille järjestimme työhönopastusta ja otimme heitä mukaan toiminnan suunnitteluun. Laadimme nuorten kanssa säännöt, muokkasimme tilan sisustusta sekä kartoitimme toiveita ja mielenkiinnon kohteita. Laadimme valvojille Nuokku-kansion, jossa on toiminta- ja turvallisuusohjeet sekä ajankohtaista tietoa nuorten asioista. Osa Nuokku-kansio -prosessia oli Nuokku-korttien tekeminen Nuorten työpajan kanssa sekä Nuokku-rekisteri.

3. Nuorten osallisuuden ja kuulemisen lisääminen nuoria koskevilla asioilla nuorisovaltuuston toimintaa kehittämällä (Nuorisolaki 8 §).

Nuorisovaltuusto NuVa vaihtoi kokoonpanoa syksyllä 2015. NuVassa on nyt seitsemän 14–19-vuotiasta nuorta. Nuoria innostettiin visioimaan paikkakunnan tulevaisuutta sekä kiinnostumaan yhteisöllisistä asioista ja ideoimaan itseä kiinnostavaa toimintaa. Nuorisovaltuuston jäsenillä on johtoryhmässä ja sivistyslautakunnan kokouksissa puhe- ja läsnäolo-oikeus. Puheenjohtajana toimii Lotta Fågel.

4. Nuorille toimintaa ja tapahtumia

Nuokku oli avoinna 2–4 iltana viikossa. Syksyllä kävijämäärä kasvoi puolella. 11.6. nuokkulaiset tekivät retken Flow-Parkkiin (3 osallistujaa). 8-luokkalaisille pidettiin koululla 9.4. kiusaamiseen liittyvä kampanja Nyt riittää! Koululaisilla oli mahdollisuus tutustua Maila Talvio -salongin taidenäyttelyyn 13.–14.8.2015. Nuokun avoimet ovet olivat 8.12.2015. Uusi tila aktivoi nuoria osallistumaan Nuokku-iltoihin ja kaivattuun yhdessäoloon ystävien kanssa.

Nuorisotoimi	TP 2014	TA 2014	TP 2015
€ / kuntalainen (toimintakulut)	22,40	22,7	21,96
€ / alle 29-vuotias nuori	103,70	104	104,13

NUORTEN TYÖPAJA - HANKE 2015

Nuorten työpaja Signaali (jatkossa nuorten työpaja) tarjoaa työpajatoimintaa hartolalaisille ensisijaisesti alle 28-vuotiaille työttömille nuorille. Vuonna 2015 nuorten työpaja tarjosi paikan 29 nuorelle, joista 10 oli naisia. Nuorten ikäjakauma oli 16–29 vuotta. Nuorten määrä ja ikäjakauma pysyi edellisestä vuodesta samana.

Nuorten työpajatoimintaa on kehitetty Hartolassa valtionavustuksen turvin vuodesta 2009. Kuluvalle hankekaudelle 1.6.2015–31.5.2016 aluehallintovirasto myönsi avustusta 31 000 euroa. Tavoitteena on edelleen nuorten työpajatoiminnan vakinaistaminen osaksi julkisen sektorin palveluita.

Hanke on muodostanut tiiviin yhteistyöverkoston sekä paikallisiin että alueellisiin toimijoihin. Yhteistyöverkoston kuuluvat TE-toimisto, Hartolan kunnan eri osastot, koulut, järjestöt, yritykset ja muut hankkeet, esim. Koulutuskeskus Salpauksen OPINpaja -hanke sekä PHSOTEY:n eri toimijat. Nuorten työpaja oli mukana myös Hartolan ja Sysmän monialaisessa yhteistyöverkostossa ja Päijät-Hämeen ehkäisevässä mielenterveys- ja päihdetyössä PETEssä. Yhteistyötä tehdään myös lähikuntien (Sysmä, Joutsa, Heinola) työpajojen kanssa yhteisten tapahtumien, koulutusten ja verkostoitumisen saralla.

Nuorten työpajan yhteistyötä etsivän nuorisotyön kanssa on kehitetty ja tiivistetty entisestään. Yhteistyönä toteutettiin mm. kaksi starttivalmennusryhmää vuoden aikana. Mukana oli myös Hartolan Toimintakeskus. Starttivalmennus on matalimman kynnyksen työpajatoimintaa. Ryhmissä oli enintään 8 osallistujaa, joista puolet oli alle 28-vuotiaita. Syksyllä 2015 osallistuimme yhteistyössä etsivän nuorisotyön kanssa Time Out -toimintaan ja toteutimme yhteisille asiakkaillemme Nuotta-valmennuksen Anjalassa.

Vuonna 2015 nuorten työpaja työllisti kaksi henkilöä, työ- ja yksilövalmentajan hankeavustuksella ja työvalmentajan oppisopimuksella ja palkkatuella.

HARTOLAN ETSIVÄ –HANKE

Hartolan Etsivä -hankkeessa (jatkossa etsivä) tehdään erityisnuorisotyötä. Kohderymänä ovat alle 29-vuotiaat hartolalaiset. Vuonna 2015 etsivällä oli 30 asiakasta, joista seitsemän asiakkuus jatkuu. Etsivää nuorisotyötä on tehty vuodesta 2012 lähtien. Hankkeeseen on saatu Aluehallintoviraston rahoitusta. Hankekaudelle 17.9.2015–16.9.2016 hankkeelle myönnettiin 30 000 € avustusta. Tavoitteena on edelleen etsivän vakinaistaminen osaksi julkisen sektorin palveluita Hartolassa. Hanke on työllistänyt alusta asti yhden henkilön.

Painopistealueena vuonna 2015 oli ennaltaehkäisevä työ, mikä näkyi mm. entistä tiiviimpänä yhteistyönä Yhtenäiskoulun kanssa. Etsivälle on muodostunut tiivis yhteistyöverkosto myös muihin paikallisiin ja seudullisiin toimijoihin, joita ovat mm.: Hartolan kunnan eri osastot, Koulutuskeskus Salpaus ja muut lähialueiden oppilaitokset sekä muut alueella toimivat hankkeet.

Ennaltaehkäisevä työote näkyi myös etsivän aktiivisena osallistumisena erilaisiin yhteistyöryhmiin.

Tavoitteena on myös parantaa tiedonkulkua eri toimijoiden kesken ja panostaa ennaltaehkäisevään nuoriso- ja päihdetyöhön. Etsivä oli edustettuna myös Hartolan ja Sysmän monialaisessa yhteistyöverkostossa ja Päijät-Hämeen ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö PETEssä.

Yhteistyötä Nuorten Työpajan kanssa on kehitetty ja tiivistetty edelleen. Yhteistyönä toteutimme mm. kaksi starttivalmennusryhmää yhteistyössä Hartolan Toimintakeskuksen kanssa sekä Nuotta-valmennuksen.

ERITYISTOIMINNOT

Vuonna 2015 polkupyörillä on ollut kolme varsinaista lainauspistettä, pääkirjasto, Linna-Hotelli ja Gasthaus Koskenniemi, lisäksi erikoistapauksissa on polkupyöriä järjestetty käyttöön virka-ajan ulkopuolellakin.

Hartolan kunnan henkilökunnan käytössä on ollut mm. koululla ja pääkirjastosta lainattavaksi polkupyöriä. Peräkärjellä varustettua polkupyörää on käytetty kirjaston tavarankuljetuksiin. Loppuvuodesta hankittiin henkilökunnan käyttöön kaksi Jopo-polkupyörää.

Kaikki polkupyörät ovat tällä hetkellä kunnossa, kokonaislainaus asiakkaille vuonna 2015 ollut noin 200 lainauskertaa.

KIRJASTOTOIMI 2015

Kokonaislainaus koostuu seuraavista lainoista: pääkirjasto, kirjastoauto ja kaukolainat. Aukiolotunnit koostuvat pääkirjaston 1676 h ja kirjastoauton 257 h aukiolotunneista.

Mittari	TP2014	TP2015
Kirjastoauton pysäkit	51	49
Uutta aineistoa hankittiin	1677	2414
Asiakaskäynnit yhteensä	25303	24197
Asiakaskäynnit / asukas	8,2	8,1
Verkkokäyntejä Web Origossa	4625	4087

Aukiolotunnit yhteensä	1920	1933
Kokonaislainaus	46226	44505
Lainaukset / asukas	15,0	14,9
Kirjastoauton ajokilometrit	10078	10813

Toiminnan painopistealueet

Järjestimme kirjavinkkausta, kirjanäyttelyitä, kirjastonkäytön opetusta alakoulun oppilaille ja tablettitietokoneiden käytön ohjausta kuntalaisille. Kirjastolta tehtiin kirjavinkkausvierailuja Vanhusten päivätoimintakerhoon.

Alakoulun 1-6 luokan oppilaat suorittivat runsaasti lukudiplomeja keväällä 2015. Näyttelyitä kirjastossa järjestettiin 7 kpl, koulutustilaisuuksia 2 kpl, tapahtumia 6 kpl ja kirjavinkkauksia 4 kpl. Tapahtumiin osallistui 442 henkilöä, koulutustilaisuuksiin 11 henkilöä. Alakoulun oppilaita vieraili vuoden aikana kirjastossa kirjavinkkaustuokioissa yhteensä 61 oppilasta.

Lisäksi kirjailija Marja-Leena Mäkelä kävi vinkkaamassa koko alakoulun oppilaille koululla. Nuortenkirjailija Katri Alatalo kävi kertomassa omasta tuotannostaan 60 yläkoulun oppilaalle.

Kirjastoaineisto

Kirjastokokoelmaa täydennettiin erityisesti kaunokirjallisuudella ja sarjakuvilla. Tietokirjoja pyrittiin hankkimaan harkiten asiakaskunnan toiveita sekä yleissivistäviä tarpeita huomioiden. Aikakauslehtitarjontaa muokattiin lähinnä lainauslukujen mukaan. Vähän lainattuja, sekä saman alan päällekkäistä asiaa tarjoavia lehtinimikkeitä peruttiin ja tilattiin muutama uusi lehti. Kirjaston sähköiset lehtipalvelut olivat kansainvälinen PressDisplay -lehtipalvelu kirjaston tietokoneilla ja etäpalveluna sekä kotimaisten lehtien ePress -lehtipalvelu kirjaston tietokoneilla. Naxos Music Library -musiikkikirjastopalvelu oli asiakkaiden käytettävissä etäpalveluna kirjastokortin tunnuksella. Vanhentunutta, huonokuntoista ja erittäin vähän lainattua aineistoa poistettiin kokoelmista.

Kirjasto internetissä ja sosiaalisessa mediassa

Kirjaston tapahtumista tiedotettiin paikallislehdissä, Lastu-verkkokirjaston internetsivuilla, mainosjulistteilla, kunnan tapahtumakalenterissa ja Facebookissa. Lisäksi kirjasto tiedotti monipuolisesti 1.3.2015 käyttöön otetusta Lastu-tietokannasta, jolloin vanha web-origo tietokanta poistui.

Kirjastoautopalvelut

Kirjastoautopalvelun osto- ja myyntisopimus sovittiin vuodeksi eteenpäin Heinolan kaupunginkirjaston kanssa. Kirjastoauto palveli kunnan asukkaita neljällä reitillä vuoroviikoin ja vieraili kouluilla kahtena päivänä viikossa. Kirjastoauto vieraili myös päiväkodilla sekä perhepäivähoitajien luona. Kirjastoautoaikataulu löytyy myös kirjaston internetsivuilta ja

kirjastoauto Kailaksella on oma Facebook -sivu. Kirjastoautossa on asiakkaiden käytössä kaksi tablettitietokonetta. Nykyinen kirjastoauto Kailas jää pois käytöstä syksyllä 2016 ja tilalle saadaan uusi invanosturilla varustettu kirjastoauto.

PÄIJÄT-HÄMEEN KIRJASTOYHTEISTYÖ

Seudullinen yhteistyö

Merkittävä hanke kirjastossa vuonna 2015 oli verkkokirjastohankkeen edistäminen yhteistyössä muiden Päijät-Hämeen kirjastojen kanssa. Päijät-Hämeen Lastu -verkkokirjaston asiakassivuja kehitettiin Hartolan kirjaston osalta selkeämmiksi. Tulevan vuoden hankkeena on Päijät-Hämeen kirjastojen tietokantojen yhdistäminen ja seutukuljetusten aloittaminen kirjastojen välillä. Kirjaston henkilökunta osallistui Päijät-Hämeen kirjastojen seudullisen yhteistyön suunnitteluun työskentelemällä seudullisissa työryhmissä, tiimeissä ja koulutuksissa. Kirjastojen välisen yhteistyön aiheuttamat kulut kustannetaan suhteessa asukalukuihin.

Henkilöstö ja koulutukset

Kirjastossa työskentelee kirjastonjohtaja, kirjastovirkailija ja kirjastoautonkuljettajavirkailija, sekä tilapäinen kirjastoavustaja.

Yhteensä koko henkilöstö oli koulutuksissa 20 päivää ja lisäksi henkilökunta osallistui kunnan omiin koulutuksiin. Suositus on vähintään 6 koulutuspäivää /henkilötyövuosi.

Tunnusluvut

Tavoite	Mittari	Tunnusluku	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Palvelun saatavuuden parantaminen ja käytön edistäminen	Kokonaislainaus	lainausten lkm	46 226	50 000	44 505
	– pääkirjasto		35 209		33 522
	– kirjastoauto		10 661		10 692
	– kaukolainat		356		291
Palvelun saatavuuden parantaminen ja käytön edistäminen	Lainat/asukas	lainausten lkm	15,0	16,1	14,9
Palvelun saatavuuden parantaminen ja käytön edistäminen	Kirjastokäynnit yht.	käyntien lkm	25 303	30 000	24 197
	– pääkirjasto		21 383		20 098
	– kirjastoauto		3920		4069

Palvelun saatavuuden parantaminen ja käytön edistäminen	Kirjastokäynnit/asukas	käyntien lkm/asukas	8,2	9,6	8,1
Henkilökunnan riittävä määrä aukioloaikojen ja hyvien kirjastopalvelun turvaamiseksi	Henkilötyövuodet:	henkilötyövuodet			
	- kirjaston palkkaamat		3,0	3,0	3,0
	- työllistämistuella		0,85	0,85	0,85
	- yhteensä		3,85	3,85	3,85
Hyvä palveluiden saavutettavuus	Kirjastoautopysäkit	pysäkkien lkm	51	48	49
Hyvä palveluiden saavutettavuus	Pääkirjaston aukiolotunnit vuodessa	aukiolotuntien lkm	1692	1261	1676
Kirjastohenkilöstön osaamisen parantaminen	Henkilöstön koulutus yhteensä	päivien lkm	32	18	20

KANSALAI SOPISTO JA MUSIIKKIKOULU 2015

Toiminnan kuvaus

Itä-Hämeen opiston kansalaisopisto on Itä-Hämeen kansansivistystyön säätiön ylläpitämä Hartolan, Pertunmaan ja Sysmän kuntien alueella toimiva oppilaitos, joka tarjoaa nuorille ja aikuisille tilaisuuden kehittävään ja virkistävään opiskelu- ja harrastustoimintaan. Kansalaisopiston tehtävänä on antaa sellaisia tietoja ja taitoja, jotka auttavat omaehtoista itsensä kehittämistä, parantavat jatko-opintovalmiuksia ja edistävät sivistyksellisen tasa-arvon toteutumista. Suurimman osan rahoituksesta tehtävänsä suorittamiseen kansalaisopisto saa valtiolta ja osa tulee kuntien tukena.

Sitovat määrärahat

Kansalaisopiston ja musiikkikoulun asiakaspalvelujen ostoon varattiin vuonna 2015 määräraha siten, että musiikkikoulun asiakaspalvelujen ostoon varattiin 27230 euroa ja kansalaisopiston asiakaspalvelujen ostoon 19599 euroa.

Tunnusluvut vapaa sivistystyö

Kansalaisopiston tunnusluvut	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Kurssilaisten kokonaismäärä	600	660	662
Kursseille osallistuneiden henkilöiden määrä (Hartola, Sysmä, Pertunmaa)	1713	1400	1892
Opetustuntien määrä Hartolassa	2359	2240	2536

Musiikkikoulun tunnusluvut	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Oppilaita	17	17	17
Opetustuntien määrä	747	797	742